د مهربان بخښونکي لوی څښتن په نامه

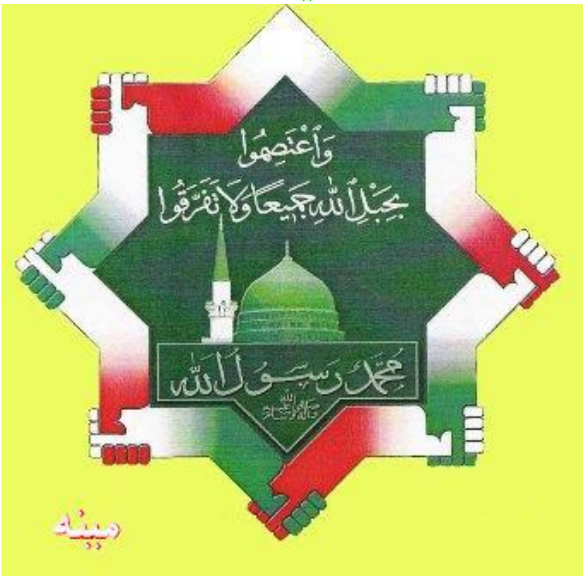

اسلامي وحدت

(د قرآن، حديث او اسلامي تاريخ په رڼا کښې)

(د وړومبۍ خور له ١٢ نه تر ١٧ پورې د وحدت اونۍ په مناسبت)

ليک: انور شاهين خانخېل

برېښناليک: shaheenkhankhel@yahoo.com

اسلام د مينې، سولې، وروروليې، اتحاد او اتفاق دين دے او هيڅ کله د انسانانو ترمېنځ نااتفاقي، ګډوډي او جنګ جګړې نه خوښوي او د دې خبرې غټ دليل دا دے چې د خدای ګران رسول (ص) په خپل مبارک ژوند کښې هيڅکله په يو قوم او يوه عقيده لرونکو ملتونو باندې يرغل نه دے کړے او د جنګ پهل يې نه دے کړے او که جنګونه هم شوي دي نو ټول جنګونه يې د مخالفو د حملو په مقابل کښې له خپل ځان څخه د دفاع په لړ کښې کړې دي. اسلام ان تردې چې د نورو اسماني دينونو پېروکارو سره هم په مشترکاتو باندې د اتحاد او اتفاق خبره کوي او هغوي ته په مشترکه کليمه باندې له

Download From; Aghalibrary.com

مسلمانانو سره د اتفاق کولو بلنه ورکوي لکه چې د سوره آل عمران په ۶۴ ایت مبارک کښې فرمائي:

قُلْ يَا أَهْلَ الْكِتَابِ تَعَالَوْاْ إِلَى كَلَمَةٍ سَوَاء بَيْنَنَا وَبَيْنَكُمْ أَلاَّ نَعْبُدَ إِلاَّ اللّهَ وَلاَ نُشْرِكَ بِهِ شَيْئًا وَلاَ يَتَّخِذَ بَعْضُنَا بَعْضاً أَرْبَاباً مِّن دُونِ اللّهِ

((اے پېغمبره! ووایه چې اے د کتاب خاوندانو راشئ چې زمونږ او ستاسو ترمېنځ په دې ګډه کلیمه اتفاق وکړو چې له خدا ے پاک نه علاوه د بل چا عبادت ونکړو او په خپلو کښې یو بل ته د خدائی درجه ورنکړو.))

نو د دې مبارک ایت په رڼا کښې چې هر کله اسلام له نورو اهل کتابو سره په ګډه کلیمه د اتفاق کولو بلونکے دین دے نو خپله د مسلمانانو ترمنېځ خو هیڅکله د تفرقې او جنګ جګړو قائل نه دے او مسلمانان او مومنان خپلو کښې ورونه او د یو بدن اندامونه ګڼي

له دې نه انکار نه شي کېدي چې د تاریخ په اوږدو کښې په مسلمانانو کښې ډول ډول فکري او فقهي مکتبونه جوړ شوي دي او هر مکتب ځانته په اسلامي تعلیماتو باندې د عمل کولو لپاره یو تګ لاره لري خو پکار نه دي چې دغه فروعي او فقهي او مکتبي اختلافات د جنګ جګړو سبب وګرځي ځکه چې په ټولو اسلامي مسلکونو او مذهبونو کښې په بنیادي اصولو باندې هیڅ اختلاف نشته لکه د اسلام ټولې فرقې خدا ے پاک (ج) وحده لا شریک مني، په یو لک څلوریشت زره انبیاو علیهم السلام باندې چې اخیري او افضل ترین پېغمبر یې د خدا ے ګران رسول حضرت محمد مصطفي (ص) دے ایمان لري. همدا قران مجید چې د خلکو په لاسو کښې دے ټول پرې ایمان لري، ټول یوې کعبې ته په ورځ او شپه کښې پنځهٔ ځل فرض نمونځ کوي. ټول له مرګ نه پس په ژوندي کېدو، حساب کتاب، میزان، جنت او دوزخ او حتي په روژه، حج، زکات او جهاد باندې یقین لري او عاملان دي پرې یعني د مسلمانو فرقو ترمېنځ مشترکات ډېر زیات دي او اختلافي مسائل یې ډېر کم دي.

د اسلام او مسلمانانو دښمنانو تل د اسلامي فرقو ترمېنځ له فروعي اختلافاتو نه په استفادې سره هڅو ته لمن وهلې او مسلمانان یې په خپلو کښې جنګولي او لګیا دي جنګوي یې او له بده مرغه ځینې اورپکي مسلمان ملیان هم د اسلام د دښمنانو په دغو فریب کاریو کښې راګېر شوي او د مسلمانانو ترمېنځ یې اختلافات نور هم زیات کړي

دي خو له نېکمرغه داسې عالمان هم شته چې تل يې د اسلام دښمنه عناصرو د دسيسو د ناکامولو لپاره د مسلمانانو د اتحاد او اتفاق لپاره هلې ځلې کړي دي لکه سيد جمال الدين افغاني، ډاکټر علامه اقبال، محمدعبده، شېخ شلتوت، امام خمېني او په اوس دور کښې د ايران د اسلامي انقلاب رهبر ايت الله العظمي خامنه اي پکښې لکه د نمر ځليږي او نن سبا چې نړيو ال استکباري قوتونه چې په سر کښې يې امريکه ده چې د مسلمانانو ترمېنځ د اختلافاتو زياتولو او جنګ جګړو پېدا کولو لپاره يې هلې ځلې زياتې کړي دي نو په مقابل کښې د ايران د اسلامي انقلاب محترم رهبر ايت الله العظمي خامنه اي او د ايران د اسلامي جمهوريت نورو چارواکو هم د اسلام د دښمنانو د دسيسو د ناکامولو او د مسلمانانو د اتحاد او اتفاق لپاره خپل کوششونه کړي او لا يې ګړندي کړي دي لکه د سني ورونړو د تاريخي اسنادو مطابق د خداے د ګران رسول (ص) د ولادت تاريخ د وړومبۍ خور (ربيع الاول) ۱۲ نېټه ده او د شيعه ورونړو د تاريخ اسنادو مطابق دغه نېټه د همدغې مياشتې ۱۷ نېټه ده نو د ايران د اسلامي انقلاب له ابتدا نه د دغه انقلاب مشرانو د مسلمانانو ترمېنځ د اتحاد، يووالي او غږملتيا د برقرار ساتلو او د ترمېنځه فاصلو د کمولو په خاطر له د وړومبۍ خور د مياشتې له ۱۲ تر ۱۷ نېټې پورې د وحدت هفته اعلان کړه او له هم هغو وختونو نه هر کال په ټوله نړۍ کښې مسلمانان دغه اونۍ د خداے پاک د ګران رسول (ص) د ولادت جشن نمانځې او په ګډه سره مختلف پروګرامونه برابروي له دې نه علاوه د ايران د اسلامي جمهوريت ځينو سترو سترو عالمانو په نړيواله سطح د ((تقريب مذاهب اسلامي)) يعنې د اسلامي مذهبونو د نزديکت په نوم يو ټولنه جوړه کړې ده چې په هغې کښې د دنيا د تقريباً د ټولو مذهبونو او فرقو ستر ستر ديني عالمان او پوهان شامل دي او وخت په وخت د مسلمانانو مذهبونو د نزديکت په خاطر تحقيقات او هلې ځلې کوي همدا رنګ د اسلامي انقلاب رهبر ايت الله العظمي خامنه اي د ۱۳۸۶ هجري نمريز کال د ملي اتحاد او اسلامي انسجام کال ونوموۀ . که څه هم په دغه کال کښې په دې لړ کښې په ايران او د نړۍ په نورو سيمو کښې مختلفې غونډې، سيمينارونه، مذاکرې او رنګ رنګ پروګرامونه وشول او د مسلمانانو په خاصه توګه د شيعه سني مسلمانانو ترمېنځ د اتحاد او اتفاق لپاره بې کچه هلې ځلې وشوې نو ما بنده هم په دې نيت چې د مسلمانانو د اتحاد او يووالي دا کوششونه فقط له دغو څو ورځو او دغه يو کال پورې محدود نۀ دي بلکې په راتلونکو ورځو او کلونو

کښې هم دوام پېدا کړي دا لیکنه وکړه او د خپلو پښتنو وررو‌ڼو خوېندو په خدمت کښې یې وړاندې کوم هیله ده چې له غلطیانو او اشتباهاتو نه به مې تېر شي او په بې پلوې توب او له تعصب نه په پاک زړهٔ سره یې ولولي یعنې له یو ملت یا یو مسلک سره خا مخا تعصب مونږ له اصل اسلامي مقصد نه لرې نه کړي.

د نړۍ د مسلمانانو د یووالي او وحدت د مقصد لپاره اول پکار دي چې بنیادونه او هدفونه یې د قران مجید ، نبوي (ص) حدیثونو او اسلامي تاریخ په رڼا کښې ولټوو.

په قران مجید کښې د مسلمانانو د وحدت په لازموالي باندې ډېر ایتونه راغلي دي او مسلمانان یې اتحاد او پېوستون ته رابللي دي. نو غواړم چې دلته د وحدت ځینو اصولو ته اشاره وکړم:

قران مجید د سورهٔ آل عمران په ۱۰۳ ایت مبارک کښې فرمائي:

وَاعْتَصِمُواْ بِحَبْلِ اللّهِ جَمِيعًا وَلاَ تَفَرَّقُواْ وَاذْكُرُواْ نِعْمَةَ اللّهِ عَلَيْكُمْ إِذْ كُنتُمْ أَعْدَاء فَأَلَّفَ بَيْنَ قُلُوبِكُمْ فَأَصْبَحْتُم بِنِعْمَتِهِ إِخْوَانًا

((او ټول د خدا ے پاک په رسۍ باندې منګولې ښخې کړئ او په تفرقه کښې مهٔ پریوزئ او د خدا ے (ستر) نعمت را یاد کړئ چې تاسو څه رنګ د یو بل دښمنان وئ او هغهٔ ستاسو په زړونو کښې مینه پېدا کړه او د هغهٔ د نعمت په برکت وروڼه وروڼه شوئ))

یعنې په دې مبارک ایت کښې یې مسلمانانو ته غږ کړے دے چې په خدا ے پاک باندې د ایمان رسۍ باندې ټول منګولې ښخې کړئ او په خپلو کښې تفرقه او بې اتفاقي مه راولئ یعنې له بې اتفاقۍ او تفرقې نه یې مسلمانان منعې کړي دي.

او د سورهٔ حجرات په په ۱۰ مبارک ایت کښې خدا ے پاک فرمائي:

إِنَّمَا الْمُؤْمِنُونَ إِخْوَةٌ فَأَصْلِحُوا بَيْنَ أَخَوَيْكُمْ ((بې له شکه چې مومنان په خپلو کښې وروڼه دي نو د خپلو وروڼو ترمېنځ اصلاح وکړئ))

یعنې د دې مبارک ایت په یوه برخه کښې یې په ډېره واضحه توګه مومنانو ته وروڼه فرمایلي دي. اوس لکه چې څنګه سکه وروڼه په خپلو کښې مینه لري او د یو بل په درد دردېږي او خوشحالیو یې خوشحالیږي نو دغه شان مومنانو ته هم پکار دي چې د یو بل په درد ودردېږي او په خوشحالیو یې خوشحال شي. او د ایت په دویمه برخه

کښې يې د مومنانو ورونو ترمېنځ د اصلاح حکم فرمايلے دے يعنې لکه څنګه چې د ورونو ترمېنځ اختلافات امکان لري نو د دغه شان د مومنانو ترمېنځ هم د اختلافاتو وجود امکان لري خو پکار دي چې د هغوي ترمېنځ اصلاح وشي. همدا رنګ د ورونو ترمېنځ دا خبره هم وي چې که په خپلو کښې څه اختلاف او لاندې باندې لري خو که يو پردې کس په يو ورور باندې تېرے کوي يا ورته نقصان رسول غواړي نو د اختلافاتو باوجود ورسره نور ورونه اودريږي او خفه کيږي پرې نو بس مومنانو ته هم لکه د ورونو په شان په خپلو کښې چلند پکار دے.

او د سورۀ انفال په ۴۶ مبارک ايت کښې خدا ے پاک په خپلو مېنځ کښې د مسلمانانو د تنازعو او جنګ جګړو نتاېجو او نقصاناتو ته اشاره کوي او فرمائي:

وَأَطِيعُواْ اللّهَ وَرَسُولَهُ وَلاَ تَنَازَعُواْ فَتَفْشَلُواْ وَتَذْهَبَ رِيحُكُمْ وَاصْبِرُواْ إِنَّ اللّهَ مَعَ الصَّابِرِينَ

((او د خدا ے او رسول (ص) اطاعت وکړئ او تنازعه او جګړې مۀ کوئ چې سست او کمزوري به شئ او ستاسو شوکت او دبدبه له مېنځه لاړه شي او استقامت او صبر وکړئ چې خدا ے له صبر او استقامت کوونکو سره دے))

او همدا رنګ د سورۀ انفال په ۶۲ او ۶۳ ايتونو کښې فرمائي:

هُوَ الَّذِيَ أَيَّدَكَ بِنَصْرِهِ وَبِالْمُؤْمِنِينَ وَأَلَّفَ بَيْنَ قُلُوبِهِمْ لَوْ أَنفَقْتَ مَا فِي الأَرْضِ جَمِيعاً مَّا أَلَّفَتْ بَيْنَ قُلُوبِهِمْ وَلَكِنَّ اللّهَ أَلَّفَ بَيْنَهُمْ إِنَّهُ عَزِيزٌ حَكِيمٌ

((او هغه، هغه ذات دے چې تۀ يې په خپلې او د مومنانو په مرستې سره تقويت کړې او د هغوي په زړونو کښې يې مينه او الفت پېدا کړ نو هغه هر څه چې د زمکې په سر دي که خرچ کړي دې وې چې د دوي په زړونو کښې مينه او الفت واچوې نو نه به دې کړې شوي وو خو خدا ے د هغوي په منځ کښې مينه او الفت پېدا کړ او هغه توانمن او حکمت والا دے.))

 څرګنده خبره ده چې دا د زړونو تاليف، د ايماندارو نزدېکت او د هغوي ترمنېځ اتحاد او يووالے د ايمان، خدا ے پاک ته د توجه او مکتبي ارتباط په خاطر امکان لري ګنې همدغه انسانان له بعثت نه مخکښې د يو بل وينې څښنتونکي دښمنان وو او له يو بل نه د لرې والي په وجه يې له يو بل سره سختې کينې، دښمنۍ او اوږدۀ اوږدۀ جنګونه لرل او د يو بل وينې به يې تويولې.

د وحدت او يووالي يو بل اصل د انساني ارزښتونو خيال ساتنه ده. په بله معنا يو بل عامل چې په عملي توګه د مومنانو، مسلمانانو، د مذهبونو او حتي په نړيواله سطح د انساني ټولنو وحدت رامنځته کولې شي په انساني ارزښتونو باندې عمل او انساني فضائل دي. که په هر ځا ے کښې عدالت، تقوا، مينه، مرسته، قرباني، حرمت او يو زړۀ توب رائج شي نو اختلافات، دښمنی، او جنګ جګړې په کلي توګه له منځه ځي او يا به ډيرې لږې پاتې شي او که ظلم، د يو بل په حريم تيري، بې انصافي، بې تقوائي او د يو بل لوټل وغيره واکمن وي نو يقيناً چې جنګ جګړې او اختلافات به هم ډېر زيات وي. لکه خدا ے پاک په قران مجيد کښې د انفال سورت په ۱ ايت مبارک کښې فرمائي:

يَسْأَلُونَكَ عَنِ الأَنفَالِ قُلِ الأَنفَالُ لِلّهِ وَالرَّسُولِ فَاتَّقُواْ اللّهَ وَأَصْلِحُواْ ذَاتَ بِيْنِكُمْ وَأَطِيعُواْ اللّهَ وَرَسُولَهُ إِن كُنتُم مُّؤْمِنِينَ

((له تا څخه د انفال په باره کښې پوښتنه کوي نو ورته ووايه انفال له خدا ے او پېغمبر سره مخصوص دے نو بس د خدا ے له نافرمانۍ څخه ډډه وکړئ او د هغو ورونو ترمنځ چې په خپلو کښې اختلاف لري دوستي جوړه کړئ او دخدا ے او پېغمبر اطاعت وکړئ که ايمان لرئ.))

په دې مبارک ايت کښې د تقوا له حکم نه پس چې يو انساني صفت دے د اصلاح، روغې جوړې او د اختلافاتو د اوارې حکم شوے دے. نو له دې نه معلومېږي چې که انساني فضائل نه وي روغه جوړه، يووالے او وحدت څه معنا نه لري.

په قران مجيد کښې د سورۀ حشر په ۱۰ مبارک ايت کښې د د ايمان د خاوندانو دعا داسې بيا ن شوے ده:

وَلَا تَجْعَلْ فِي قُلُوبِنَا غِلًّا لِّلَّذِينَ آمَنُوا رَبَّنَا إِنَّكَ رَؤُوفٌ رَّحِيمٌ

((او زمونږ په زړونو کښې له مومنانو سره کينه او حسد پېدا مۀ کړې، اے پروردګاره! تۀ مهربان او رحيم يې))

مومنان دلته له خدا ے پاک نه دعا غواړي چې د هغوي له زړونو نه د خپلو مومنانو ورونو اړه کينه او حسد لرې کړې چې دا چاره په ټوله اسلامي ټولنه باندې د محبت ، مينې او

خلوص د واکمنۍ ښودنه کوي چې د هغو له امله یې په خپلو کښې وحدت او یو والے رامنځته شي. او داسې نور ډېر مبارک ایتونه.

دلته باید دا خبره واضحه کړم چې له وحدت نه مراد یو مذهب جوړول او نور مذهبونه ختمول نه دي او داسې نه ده چې اشعري دې معتزله شي، سني دې شیعه شي او حنفي دې شافعي شي، حنبلي دې مالکي شي دیوبندي دې بریلوي شي او اهل حدیث دې اهل طریقت شي او یا د دې په اپوټه. ځکه چې دا چاره نه یوازې دا چې ګرانه ده بلکې یوه ناممکنه چاره ده او دا چاره پکار دي په انفرادي توګه هر کس خپله کړي او په تحقیق او څېړنې سره د ځان لپاره یوه لاره غوره کړي بلکې هدف د اسلام د سختو او ازلي دښمنانو په وړاندې په مشترکاتو باندې په تکیې سره د مختلفو مذهبونو خاوندان له یو بل سره نزدې کول دي او ټول مسلمانان په یو صف کښې اودرول دي.

کېدې شي د ځینو په ذهنونو کښې دا خبره راشي چې د شیعه او سني او یا د نور فرقو ترمېنځ د اختلافي مسائلو په وړاندې کولو سره د مسلمانانو ترمېنځ د وحدت له بهیر سره اختلاف ولري او یا د ځینو د خاطر د خفه کېدو او یا د تفرقې سبب وګرځي. نو دلته به د وحدت مفهوم او د هغۀ عواملو ته یوه لنډه غوندې اشاره وکړم.

په دې کښې شک نشته چې د ولسونو او ملتونو د ودې او ترقۍ یو عامل او د هغوي د کامیابۍ راز پېوستون او یووالے ۀ او دے، هم هغه ډول چې د اوبو د څاڅکو په یو ځاے کېدو سره د اوبو یو ستر ډنډ او بند جوړیږي او د وړو وړو ویالو په یو ځاے کېدو سره یو لوے نهر او سېند په وجود کښې راځي نو بس د انسانانو په اتحاد او یووالي سره هم ستر ستر صفونه جوړیږي چې په کتلو ورته دښمن په ویره او وارخطائۍ کښې راځي او د هغۀ له ذهن نه د تل لپاره د تیري او تسلط نشه وځي د سورۀ انفال په ۶۰ مبارک ایت کښې فرمائي:

تُرْهِبُونَ بِهِ عَدْوَّ اللهِ وَعَدُوَّكُمْ

قرآن مجېد نه یوازې اسلامي ولسونه د وحدت او یو والي او د خداے پاک په رسۍ باندې د منګولو ښخولو په لور رابلي او له هر ډول تفرقې او بې اتفاقۍ څخه منعې کوي:

((وَاعْتَصِمُواْ بِحَبْلِ اللهِ جَمِيعًا وَلاَ تَفَرَّقُواْ))

بلکې اختلافات، تیت پرت توب او له یو بل سره دښمني له عذابونو څخه یو عذاب ګڼي.او د سورۀ انعام په ۶۵ مبارک ایت کښې فرمائي:

قُلْ هُوَ الْقَادِرُ عَلَى أَن يَبْعَثَ عَلَيْكُمْ عَذَابًا مِّن فَوْقِكُمْ أَوْ مِن تَحْتِ أَرْجُلِكُمْ أَوْ يَلْبِسَكُمْ شِيَعاً وَيُذِيقَ بَعْضَكُم بَأْسَ بَعْضٍ

((وواېه چې هغه د دې توان لري چې ستاسو په سرونو او يا ستاسو تر پښو لاندې په تاسو باندې عذاب نازل کړي يا تاسو ډلې ډلې کړي (په تفرقه کښې مو واچوي) او ستاسو د ځينو عذاب په ځينو نورو وڅکي))

د مسلمانانو د وحدت، يووالي او وروروليۍ په حقله د قرآن مجيد د ايتونو په تائيد کښې ګڼ شمېر حديثونه هم وجود لري چې دا پته ترې لګيږي چې د خدا ے ګران رسول (ص) د مسلمانانو د يووالي او وحدت لپاره څومره اندېښمن ؤ

د خدا ے ګران رسول (ص) فرمائي:

مثل المؤمنين في توادّهم وتعاطفهم وتراحمهم بمنزلة الجسد إذا اشتكى منه شي تداعى له سائر الجسد بالسهر والحمّى (مسند احمد بن حنبل ۴ ټوک ۲۷۰ مخ) ((د نړۍ ټول مسلمانان د يو بل اندامونه دي او دوي ټول په مثال د يو بدن دي چې که په هغو کښې يو اندام ودرديږي نو نور ټول اندامونه به هم متاثره کيږي))

سيوطي او نور کتابونو راوړي دي چې يو کس چې شاس بن قېس نومېدو چې د جاهليت په زمانه کښې ستر شوے ؤ له مسلمانانو سره يې په سينه کښې د حسد او کينې اور بلېدۀ يو يهودي ځوان يې ولمسوۀ چې د مسلمانانو د دوو لويو قبيلو اوس او خزرج ترمېنځ اختلافات پېدا کړي. دغه ځوان يهودي راغے او دواړو قبيلو ترمېنځ يې د جاهليت د وختونو هغه جنګونه راياد کړل او د هغوي ترمېنځ يې د فتنې اور بل کړ ان تر دې چې د دواړو قبيلو مسلمانانو د يو بل په خلاف تورې راووېستې او د جنګ لپاره يې صفونه جوړ کړل. خو کله چې د خدا ے ګران رسول (ص) له دې قضيې نه خبر شو نو له ځان سره يې يو شمېر انصار او مهاجر واخېستل او د جنګ ځا ے ته يې تشريف يوړۀ او وې فرمايل: يا معشر المسلمين الله الله، أبدعوى الجاهليّة وأنا بين أظهركم؟ بعد إذ هداكم الله إلى الإسلام وأكرمكم به، وقطع به عنكم أمر الجاهلية، واستنقذكم به من الكفر، وألّف به بينكم، ترجعون إلى ما كنتم عليه كفّار ((اے مسلمانانو ايا خدا ے مو هېر کړے دےاو د جاهليت د وخت شعارونه وائئ سره له دې چې زۀ ستاسو ترمېنځ موجود يم. له دې نه پس چې خدا ے پاک تاسو د اسلام د نور په لور هدايت کړئ او تاسو ته يې ارزښت درکړ او د جاهليت د وختو

فتنې يې له جرړو نه ووېستې او له کفر نه يې خلاص کړئ او ستاسو ترمېنځ يې مينه او وروروليي جوړه کړه تاسو بيا غواړئ چې د کفر په لور ستانۀ شئ.))

هغوي د رسول اکرم (ص) د وېنا په اثر متوجه شول چې دا فتنه يوه شېطاني دسيسه ده نو بس په خپل کار باندې پښېمانه شول او وسلې يې په زمکه کېښودې او په داسې حال کښې چې سترګې يې له اوښکو نه ډکې وې يو بل ته ورغاړه وتل او يو بل يې ښکل کړل او د رسول اکرم (ص) په ملګرتيا خپلو خپلو کورونو ته ستانۀ شول.

(الدرالمنثور ۲ ټوک ۵۷ مخ، جامع البيان، ۴ ټوک ۳۲ مخ، فتح القدير ۱ ټوک ۳۲۸ مخ، الالوسي ۴ ټوک ۱۴ مخ ، اسد الغابه ۱ ټوک ۱۴۹ مخ، السيره النويه ۲ ټوک ۳۸۷ مخ) او داسې نور ډېر مبارک حديثونه دي چې د مسلمانانو ترمېنځ د اتحاد، اتفاق، مينې او ورورولۍ درس ورکوي.

دلته به خا مخا د لوستونکو په ذهن کښې دا پوښتنه پېدا شي چې ايا د خداے د ګران رسول (ص) ، د هغوي پاکو اهلبېتو (ع) او وفادارو صحابه کرامو (رض) په عملي توګه هم د مسلمانانو د يو والي او اتحاد لپاره کار کړے دے؟ نو عرض به وکړم چې وړومبے به په دې حقله د خداے د ګران رسول (ص) کردار ته يوه لنډه کتنه وکړو. دا يو منل شوے حقيقت دے چې په هر دور کښې ښه او بد خلق موجود وي او بيا په ښو خلقو کښې هم د هر چا خپل خپل مقام دے يعنې له يو فېصد نه واخلې تر سل فېصده پورې مختلف فېصدي لرونکي ښه خلق موجود وي او همدا رنګ د دې په اپوټه بد خلق هم ځانته خپل خپل مقام لري او هماغه ډول له يو فېصد نه واخلې تر سل فيصده پورې بدي لرونکي خلق په هره ټولنه کښې موجود وي چې د خداے د ګران رسول (ص) دور هم له دې نه مستثني نه دے او په هغه دور کښې هم په همدغه مقدار سره ښه او بد خلق موجود وو او مونږ ټول په يوه تله کښې نه شو اچولې لکه مونږ په تاريخ کښې لولو چې د رسول اکرم (ص) په دور کښې يا له هغوي نه پس په ډېرو مسلمانانو باندې د جرمونو په سزا کښې حدونه ختلي دي، ځينې متقيان وو، ځينې عالمان وو ځينې جاهلان وو، ځينو به د رسول اکرم (ص) هر حکم منلو ځينو به يې په ځينو کارونو اعتراضونه کول يعنې مونږ په هيڅ يو دور کښې ټول مسلمانان برابر نه شو ګڼلې او حتي چې د خداے د ګران رسول (ص) په دور کښې منافقان هم ډېر زيات وو او ډېر داسې کسان وو چې په ظاهره به يې د ايمان او مسلمانۍ

دعوا کوله خو په مېنځ کښې به منافقان وو لکه په قرآن مجید کښې خداے پاک په یو ځاے کښې په دې حقله فرمائي:
وَمِنَ النَّاسِ مَن يَقُولُ آمَنَّا بِاللهِ وَبِالْيَوْمِ الآخِرِ وَمَا هُم بِمُؤْمِنِينَ (سورۀ بقره ۸ ایت)
((او له خلقو څخه داسې کسان دي چې وائي مونږ ایمان راوړے دے په خداے باندې او د قیامت په ورځ باندې خو دوي هډو ایمان نه دے راوړے))
او په قران مجید کښې خو ځاے په ځاے اکثر کسان بې ایمانه ښودل شوي دي لکه په قران مجید کښې په ډېرو ځایونو کښې د دا ډول جملې مخې ته راځي چې فرمائي:
((بَلْ أَكْثَرُهُمْ لاَ يُؤْمِنُونَ)) ((یعنې اکثر بې ایمانه دي)) یا ((فَلاَ يُؤْمِنُونَ إِلاَّ قَلِيلاً)) (یعنې ډېرو کمو خلقو ایمان راوړے دے)) یا ((وَلَكِنَّ أَكْثَرَ النَّاسِ لاَ يُؤْمِنُونَ)) (یعنې اکثرو خلقو ایمان نه دے راوړے) ((وَمَا كَانَ أَكْثَرُهُم مُّؤْمِنِينَ)) (یعنې اکثریت مومنان نۀ وو) او دغسې نور ډېر مبارک ایتونه. مطلب دا چې په هر دور کښې مومنان کسان کم وي او بې ایمانه زیات وي دا روش له ازل نه راروان دے او روان به وي ځکه ځې قرآن مجید هیڅ یو ځاے کښې د اکثریت ستائېنه او تعریف نۀ دے کړے بلکې غندنه او مذمت یې کړے او اکثریت یې بې ایمانه، جاهل او درغل ښودلي دي.
نو مونږ اوس د قران مجید د دې دلائلو په رڼا کښې وېلې شو چې د خداے پاک د ګران رسول (ص) په زمانه کښې هغه کسان چې په خوله یې ځانونه مسلمانان معرفي کول او د اسلام ظاهري عبادتونو او د ایمان په اظهار کښې له هر چا نه وړاندې وړاندې وو خو پټ په زړونو کښې یې منافقت ؤ او د پټو زړونو مالک یو خداے دے نو منافقان اکثر خداے پاک ته معلوم وو او حتي خپل ګران پېغمبر (ص) ته یې هم ټول منافقان نه دي په ګوته کړي لکه په قران مجید کښې خداے پاک په یو ځاے کښې فرمائي:
((مِمَّنْ حَولَكُم مِنَ الاَعْرابِ مُنافِقُونَ وَ مِنْ اَهْلِ الْمَدِينَةِ مَرَدُوا عَلي النِفَاقِ لا تَعلَمَهُمْ نَحْنُ نَعْلَمَهم، سَنُعَذِبَهُم مَرَتَيْنِ ثُمَ يُردُوْنَ إلي عَذابٍ عَظِيْمٍ))
(((اے رسوله!) له اعرابو څخه څه خلق چې ستا په خواو شا کښې دي منافقان دي او د مدینې له اوسیدونکو څخه هم یو شمېر خلق په خپل منافقت سخت پابند دي، ته (پیغمبره) هغوي نه پیژنې خو مونږ هغوي ښه پیژنو، ډیر زر به هغوي دوه ځل سزا کړو، بیا به د ستر عذاب په لورې شړل کیږي))

له دي مبارکو ايتونو څخه مونږ ته دا خبره په ډاګه کيږي چې د خدا ے د ګران رسول (ص) په زمانه کښې په هغو کسانو کښې چې ظاهراً يې اسلام قبول کړے ؤ او د اسلام ټول احکام به يې له نورو نه زيات په ځا ے راوړل او برملا به يې د اسلام اظهار کوۀ خو په زړونو کښې يې نفاق ؤ ډېر زيات وو چې خدا ے پاک حتي خپل ګران حبيب (ص) ته هم نه وو ښودلي او ځينې يې ورته ښودلي وو او بيا د خدا ے ګران رسول (ص) له هغوي څخه چې خدا ے پاک ورته ښودلي وو د عبدالله بن ابی په شان يو څو تنه کسان عامو خلقو ته وښودل او بيا يې له هغو منافقانو څخه چې خدا ے پاک ورته ښودلي وو د يو شمېر منافقانو لېست يوائې يو اصحابي حضرت خذيفه (رض) ته ورکړ او هغه هم هغه کسان وو چې د تبوک په جنګ کښې يې د خدا ے د ګران رسول (ص) د شهيدولو او په مدينه کښې د حضرت علي (ع) د شهيدولو سازش جوړ کړے ؤ چې بيا د خدا ے پاک په فضل او د رسول اکرم (ص) او حضرت علي (ع) او څو تنو وفادارو صحابانو په هوښيارۍ سره ناکام شو. او رسول الله (ص) حضرت خذيفه منعې کړې ؤ چې په ټول عمر کښې به د دغو منافقانو لېست چا ته نه څرګندوې. دا هر څه په داسې حال کښې دي چې خدا ے پاک خپل ګران رسول (ص) ته په قران مجيد کښې حکم ورکوي چې : يَا أَيُّهَا النَّبِيُّ جَاهِدِ الْكُفَّارَ وَالْمُنَافِقِينَ وَاغْلُظْ عَلَيْهِمْ وَمَأْوَاهُمْ جَهَنَّمُ وَبِئْسَ الْمَصِيرُ (سورۀ توبه ۷۳ ايت)

((اے رسوله! له کافرانو او منافقانو سره جهاد وکړه او ورباندې سختي وکړه او د دوي ځا ے دوزخ د ے چې ډېر زيات بد ځا ے د ے))

خو چې کله مونږ د خدا ے د ګران رسول (ص) زمانې ته وګورو نو هغوي په ټول عمر کښې يو ځل هم له منافقانو سره جهاد نه د ے کړے. نو نعوذبالله داسې نه ده چې ګينې رسول اکرم (ص) د خدا ے پاک دا حکم نه د ے منلې بلکې د اسلام د جنګ څه اصول دي او هغه دا چې هر کله چا ستا په خلاف توره او وسله نه وي اوچته کړي او په تا او ستا په سيمه يې تېر ے نه وي کړے نو تر هغې پورې اجازه نشته چې حتي له يو کافر سره وجنګېږي له کافرانو سره هم د رسول اکرم (ص) ټول جنګونه دفاعي جنګونه دي.

نو د دې ايتونو په رڼا کښې مونږ په دې پوهېږو چې له هر څه نه زيات خدا ے پاک چې رب العالمين د ے څومره مهربان د ے او د مسلمانانو ترمېځ اختلافات نه غواړي چې ټول منافقان يې خپل ګران حبيب ته و نۀ ښودل او بيا د خدا ے ګران رسول (ص) چې رحمت اللعالمين د ے څومره رحيم د ے او نه غواړي چې امت يې تيت پرت شي نو د يو څو تنو نه

علاوه يې هغه منافقان چې خداے پاک ورته ښودلي وو عام امت ته و نه ښودل او د تبوک د جنګ په لاره کښې سازش کوونکي منافقان يې يواځې يو اصحابي حضرت خذيفه ته وروښودل او هغه يې په سختئ سره منعې کړو چې بل چا ته به يې نه ځرګندوې چې حتي حضرت عمر (رض) ورته يوه ورځ ډېر په قهر شو چې د منافقانو هغه لېسټ ما ته وښيه خو هغۀ ورته سکوټ انکار وکړ چې زۀ د خداے ګران رسول (ص) د نومونو له ښودلو نه منعې کړې يم.

نو بس دا د خداے پاک او د هغۀ د ګران رسول (ص) حکمت عملي او يو راز وۀ او د امت د اتحاد او يو والي د ساتلو موخه او هدف ؤ چې ټول منافقان يې ځرګند نه کړل ځکه چې که خداے پاک ټول منافقان ځرګند کړې وې يا لږ تر لږه د خداے ګران رسول (ص) هغه منافقان ځرګند کړې وې چې خداے پاک ورته ښودلي وو نو بيا د کافرانو په ځاے به ټول جنګونه د مسلمانانو ترمېنځ وو او په هم هغو وړومبنيو وختونو کښې به د اسلام فاتحه لوستې شوې وه.

همدغه رنګ دا پوښتنه هم په ذهنونو کښې پېدا کېدل يوه طبيعي خبره ده چې د خداے د ګران رسول (ص) له رحلت نه پس څنګه د مسلمانانو ترمېنځ اختلافات پېدا شول بيا وروسته ولې جنګونه په تېره بيا له حضرت علي (ع) سره د نورو کسانو جنګونه رامنځته شوي دي او ولې هغوي اتحاد ونکړو؟ او په تېره بيا حضرت علي (ع) چې د خداے د ګران رسول (ص) اهلبيت دے ولې له مسلمانانو سره جنګونه وکړل نو عرض به وکړم چې تر څو پورې د رسول اکرم (ص) له رحلت نه پس له خلفاؤ سره د حضرت علي (ع) د ځينو اختلافاتو خبره ده نو صحيح ده چې ځينې اختلافات وو خو هغه اختلافات جنګونو او جګړو ته نۀ دي وتلي لکه حضرت علي (ع) اکثر کوشش کړے دے چې دغه اختلافات زيات نه شي او خبره جنګ جګړو ته و نه ځي او د امت د اتحاد او يووالي په خاطر يې ټول اختلافات شا ته وغورزول او له صبر او زغم نه يې کار واخېست لکه حضرت ابوبکر (رض) د اول خليفه له جوړېدو نه پس ابو سفيان حضرت علي (ع) ته راغے او ورته يې وويل چې له تا نه د خلافت حق واخېستے شو نو زۀ حاضر يم چې ستا د حق د حاصلولو لپاره مدينه له سورو او پياده ځواکونو نه ډکه کړم خو حضرت علي (ع) ورته په يو منطقي ځواب کښې وفرمايل: ((دا تۀ له کله راهسې د اسلام خېرخوا جوړ شوے يې؟)) او دغه شان په خپل حکمت سره يې د مسلمانانو ترمنېځ له وينې بهېدنې څخه مخنيوے

وکړ. همدا رنګ د اسلامي تاريخ پاڼې ګواه دي چې د درې واړو خليفه ګانو په دور کښې چې کله به هم هغوي ته څه مشکل رامنځته شو نو حضرت علي (ع) ته به يې رجوع کوۀ او هغۀ به هم ورته ښه په خلوص او ايمانداری سره صحيح مشورې ورکولې د هغوي لارښوونه به يې کوله همدا وجه ده چې کله به هم حضرت علي (ع) دويم خليفه حضرت عمر (رض) ته لارښوونه وکړه او يوه ګرانه قضائي او شرعي مسئله به يې ورته حل کړه نودويم خليفه به بيا بيا ويل چې ((لَو لا عَلِي لِهَلَکَ عُمَر)) يعنې که علي نه وې نو عمر به هلاک شوے ؤ (مناقب ۲ ټوک، ۳۲۵ مخ، ارشاد ۱۱۰ مخ، اعيان ۱ ټوک، ۳۳۰ مخ وغيره) نو له دې نه يوه دا خبره په ډاګه کيږي چې حضرت علي (ع) د پيغمبر اکرم (ص) د يو اهلبيت په حيث هر وخت د مسلمانانو د يووالي لپاره کار کړے دے او په کلي توګه يې د ذاتي ګټې په ځاے د اسلام ګټه او فائده په نظر کښې لرلې ده.او صحابه کرامو هم د خداے د ګران رسول (ص) د اهلبيتو (ع) په غلامۍ فخر او وياړ کړے دے لکه د حضرت عمر (رض) د زوے عبدالله بن عمر (رض) او د حضرت امام علي (ع) د زوے حضرت امام حسن (ع) چې واړۀ وو هغه واقعه مشهوره ده چې حضرت عمر (رض) يې په غلامۍ فخر کړے ؤ بله ترې دا خبره هم په ډاګه کيږي چې هر کله خپله حضرت علي (ع) د خلافت، حکومت او سياست ټول اختلافات شا ته غورزولي وو او د اسلام د ښيګړې او د مسلمانانو د اتحاد او يو والي د ساتلو لپاره يې هر غم او مصيبت زغملے دے (چې د هغوي په خطبو کښې چې اروانباد حمزه بابا يې ترجمه کړې ده دا خبره څرګنده ده) نو اوس په مسلمانانو کښې ځينو خلقو ته نه دي پکار چې له حضرت علي (ع) او نورو اهلبيتو (ع) سره د مينې په نامه خداے مۀ کړه له نورو دريو خليفه ګانو (رض) سره کينه ولري او بد رد ورته ووائي او د ځينو اصحابانو پيروکار له ځانه جدا وګڼي نو څوک چې داسې کوي هغه د اهلبيتو (ع) په لاره نۀ دے هسې په خوله ځان د هغوي پيروکار ګڼي او دغه شان نۀ نورو ته پکار دي چې له دريو خليفه ګانو (رض) سره د مينې په نامه خداے مۀ کړه د ګران رسول (ص) له پاکو اهلبيتو (ع) سره بغض او کينه ولري او يا د اهلبيتو (ع) مينه والو او د هغوي د فقهي منونکو ته غلط نسبتونه ورکړي او له ځانه يې جدا وګڼي چې څوک داسې کوي هغه د اروانباد امام خميني په قول ((نۀ شيعه دے او نۀ سني دے بلکې د اسلام دښمن او نړيوال استکبار ايجنټ او نوکر دے ځکه چې دا ټولې چارې د مسلمانانو د تباهۍ، بربادۍ او

تنزلۍ سبب ګرځي او نن د مسلمانانو د ذوال او پرله پسې ماتو همدا سبب دے چې په خپلو کښې سره يا په خپله او يا د غېرو قوتونو په اشاره لاس او ګريوان دي.

دغه شان د حضرت علي (ع) په دور کښې په درې واړو جنګونو کښې مقابل لورو په هغوي باندې لښکر کشي کړې او په جنګ کښې يې پرې وړومبي شوي دي او د هغهٔ ټول جنګونه دفاعي وو او حتي د جمل، صفېن او نهروان په جنګونو کښې د هر يو جنګ له شروع کېدو نه مخکښې د روغې جوړې او د مسلمانانو ترمېنځ د جنګونو د مخنيوي لپاره يې بې کچه کوششونه کړي دي لکه د جمل له جنګ نه مخکښې حضرت علي (ع) ځينې اصحابان لکه صعصعه بن صوحان او عبدالله بن عباس رضي الله عنهم حضرت بي بي عائشې، طلحه او زبېر رضي الله عنهم ته سره د يو خط ولېږل چې له جنګ څخه مخنيوے وکړي او په خبرو اترو سره لانجه ختمه کړي خو هغوي و نه منله (الجمل ۱۶۷ مخ) همدا رنګ د جنګ په ورځ يې هم له جنګ نه مخکښې ((مسلم)) نومې اصحابي قران په لاس هغوي ته ولېږهٔ او ورته يې وفرمايل: قرآن هغوي ته وړاندې کړه او ورته ووايه: ((دا قرآن به زمونږ او ستاسو ترمېنځ فېصله کوونکے شي ، له خدايه اويرېږئ او د مسلمانانو د وينې حفاظت وکړئ)) هغه ځوان د حضرت علي (ع) حکم ومنهٔ هم هغه شان يې وکړ خو هغوي د دغه ځوان هغه لاس پرې کړ چې قران مجيد يې پرې نيولے ؤ او هغهٔ په بل لاس قرآن مجيد ونيوهٔ او هغوي يې هغه بل لاس هم پرې کړ او بيا يې شهيد کړ (مروج الذهب، ۲ ټوک ۳۷۱ مخ، الجمل للمفيد ۱۸۱ مخ، تاريخ طبري ۴ ټوک له ۵۰۹ نه تر ۵۱۱ مخونه) خو حضرت علي (ع) بيا هم د مسلمانانو له يووالي نه مايوسه نه شو او د پېغمبر اکرم (ص) مشهور صحابي حضرت عمار ياسر (رض) يې هغوي ته د وعظ لپاره ولېږهٔ هغهٔ د جمل لښکر ته وعظ شروع کړ او بيا يې ځان حضرت بي بي عائشې (رض) ته ورسوهٔ او ورته يې نصيحتونه کول خو له ګېر چاپېره پرې د غشو باران شروع شو نو مجبوراً يې ځان واپس راورسوهٔ او د جمل لښکريانو بيا د حضرت علي (ع) په لښکر باندې په غشو او نېزو سره عامه حمله شروع کړه او د حضرت علي (ع) له لوري يې څو تنه شهيدان کړل او دغه شان حضرت علي (ع) هم مجبوراً خپل لښکر ته د دفاعي جنګ حکم ورکړ. (شرح ابن ابي الحديد ۹ ټوک ۱۱۱ مخ) او بيا د جنګ له ختمېدو نه پس يې هم حضرت علي (ع) ام المومنين حضرت عائشه بي بي (رض) ته يو لړ نصيحتونه وکړل او په

ډېر احترام او عزت سره د هغې د ورور چې په جنګ کښې د حضرت علي (ع) ملګرے ؤ او د يو شمېر ښځو سپايانو په حفاظت کښې مدينې ته ولېږله.
همدا رنګ د صفين له جنګ نه مخکښې هم حضرت علي (ع) په کرتونو د شام والي ته پلاوي لېږل چې د وخت د خليفه حکم ته غاړه کېږدي خو هغۀ و نه منله او د حضرت علي (ع) په خلاف يې ستر لښکر د حملې لپاره اماده کړ. او حتي د جنګ له شروع کېدو نه مخکښې هم حضرت علي (ع) درې اصحابان بشير بن عمرو، سعيد بن قېس او شبث بن ربعي رضي الله عنهم د شام والي ته ولېږل چې نصيحت ورته وکړي خو هغۀ د هغوي د روغې جوړې او د مسلمانانو د وينې له بهېدو څخه د مخنيوي وړانديز و نه منۀ او ورته يې وويل: « پاځئ زما له مخې نه لرې شئ چې زما او ستاسو ترمېنځ فېصله به يوائې توره کوي » (کامل ابن اثير ۳ ټوک ۲۸۵ مخ، وقعه صفېن ۱۸۷ مخ) همدا رنګ حضرت علي (ع) يوه موده پس يې بيا بل پلاوے چې په عدي بن حاتم، يزيد بن قېس، شبث بن ربعي او زياد بن خصفه باندې مشتمل ؤ د روغې جوړې لپاره ولېږۀ خو هغوي و نه منۀ او دغه شان حضرت علي دلته هم خپل دفاعي جنګ په خپل لښکر باندې د مخالفينو له حملې نه پس شروع کړ.
دغه شان له خوارجو سره د نهروان له جنګ نه مخکښې هم حضرت علي (ع) هغوي ته ډېر نصيحتونه وکړل او ورته يې وفرمايل چې تاسو چې د قرآن مجيد کوم ايتونه د خپل حقانيت لپاره وړاندې کوئ هغه حق دي خو تفسير او تعبير يې غلط کوئ او ډېر يې د هغوي د پوهولو کوشش وکړ او هغوي يې له جنګ کولو نه منعې کړل خو له بده مرغه د هغوي ذهن داسې اوچ کړس جوړ شوے ؤ او په خپل دريځ کښې دومره سخت او اورپکي وو چې هغوي حضرت علي (ع) او د هغۀ پېروکار اصحابان (رض) کافران او واجب القتل ګڼل او د هغۀ په خلاف يې جنګ جهاد ګڼلو. (الامامه والسياسه ۱ ټوک ۱۲۷ مخ) او چې چرته به يې هم د حضرت علي پېروکار په لاره کښې نيول نو سرونه به يې ترې پرې کول، د هغوي قافلې به يې لوټلې او هغه به يې د غنيمت مال ګڼلو. او بالاخره د نهروان په مېدان کښې يې د حضرت علي او د هغۀ د ملګرو په خلاف لښکر د هغوي په قول د جهاد لپاره تيار کړ.
خو د جنګ په مېدان کښې هم حضرت علي (ع) د مسلمانانو ترمېنځ د تفرقې د مخنيوي لپاره کوششونه وکړل او د بني عامر قبيلې يو ځوان يې قرآن مجيد په لاس هغوي ته د

روغې جوړې لپاره ولېږۀ خو هغوي په هغۀ باندې غشي اورول او شيهد يې کړ (شرح ابن ابي الحديد ۴ ټوک ۱۲۹ مخ) همدا رنګ د رسول الله (ص) مشهور اصحابان حضرت ابو ايوب انصاري او قيس بن سعد رضي الله عنهم يې هم هغوي ته د نصيحت لپاره د امن له سپين بېرغ سره ولېږل او هغوي يې امن، سولې، مينې او ورورولۍ ته راوبلل (الامامه والسياسه ۱ ټوک ۱۲۸ مخ، کامل ابن اثير ۳ ټوک ۳۴۵ مخ، تاريخ طبري ۵ ټوک ۸۵ مخ) او بالاخره دلته هم د خوارجو لخوا د امام علي (ع) په لښکر باندې د غشو له باران او حملې نه پس جنګ وشو او په دې مرحله کښې هم د مسلمانانو د اتحاد لپاره د حضرت علي کوششونه کامياب نه شول.

همدا رنګ له حضرت علي (ع) نه پس حضرت امام حسن عليه السلام هم د مسلمانانو د اتحاد په خاطر حتي د مخالف طرف د خوښې په شرائطو سوله وکړه خو بيا يې هم هغه شهيد کړو. همدا رنګ امام حسين (ع) چې له مدينې نه د کوفې په لور سفر شروع کوۀ نو د کوفې د خلقو په بلنه روان شوے ؤ يعنې هغوي ورته بې شمېره خطونه راولېږل چې راشه مونږ ستا په لاس بيعت کوو او امام چې هم روانېدو نو اعلان يې وکړ چې زما د تګ مقصد جنګ او د چا په خلاف خروج نۀ دے بلکې زۀ د خپل نيکۀ حضرت محمد مصطفي (ص) د امت د اصلاح او امر بالمعروف او نهي عن المنکر لپاره خروج کوم او د کوفې په لور په سفر کښې يې له ځان سره د لښکر بوتلو په ځاے ښځې ماشومان او يو څو ځوانان واخېستل چې دنيا دا و نه وائي چې د جنګ په نيت ځي بيا يې حتي د کربلا په مېدان کښې هم د يزيدي لښکر د پوهولو او حق ته د رابللو ډېر کوششونه وکړل خو هغوي هم و نه منل او هغه زرګونه لښکر په دوه اويا يا کم و زيات کسانو باندې چې اکثر پکښې پاکې مېرمنې او ماشومان وو حمله وکړ او د کربلا هغه ستره غمېزه رامنځته شوه. لکه ارواښاد غني خان د کربلا د جنګ په حقله وائي:

جنګ په تاج ؤ نه په تخت ؤ　　جنګ په حق د سړيتوب ؤ

دغه شان که مونږ د امام حسين (ع) نه پس د هغۀ د زوے امام زين العابدين (ع) ژوند وګورو نو هغوي په داسې حالاتو کښې چې د يزيدي واکمنانو لخوا ورباندې سختې پابندۍ وې او خلقو مجبوراً او له وېرې يزيدي نظام ته غاړه ايښودې وه نو د وخت امام هيڅکله خلق د حکومت يا د حکومت د منونکو په خلاف نه دي هڅولي بلکې هغوي ټول عمر په عبادتونو، دعاګانو او خداے پاک سره په راز او نياز کښې تېر کړ او په داسې

حالاتو کښې چې په تقریر او تحریر یې پابندۍ وې په خپلو دعاګانو او مناجاتو سره د امت لاربښوونه کوله او د مسلمانانو ترمېنځ اتحاد او یووالي ته یې نقصان نه دے رسولے همدارنګ که له هغوي نه پس د خداے د ګران رسول (ص) د کورنۍ د نورو امامانو ژوندلیک ولولو نو دا خبره پکښې په ډاګه کیږي چې هغوي هیڅکله د اقتدار او خلافت په خاطر د مسلمانانو ترمېنځ اختلافاتو او جنګ جګړو ته لمن نه ده وهلې. او د دې خبرې فلسفه دا ده چې لکه قرآن مجید کښې خداے پاک فرمائي: إِنَّ اللّهَ لاَ يُغَيِّرُ مَا بِقَوْمٍ حَتَّى يُغَيِّرُواْ مَا بِأَنْفُسِهِمْ (سورۀ رعد ۱۱ ایت) یعنې خداے پاک د یو قوم حالت تر هغه نه بدلوي ترڅو چې یو قوم خپله د ځان حالت بدلول نه غواړي. نو بس اهلبېتو امامانو هم تر هغه وخته چې امت خپله له ظلم او بربریت څخه د خلاصون لپاره خواهش نه دے کړے هغوي له ځانه د هغوي د حالت د بدلون لپاره وسله وال کوشش نه دے کړے او د مسلمانانو د اتحاد او اتفاق د برقرار ساتلو لپاره یې د خداے د ګران رسول (ص) صحیح تعلیمات خلقو ته رسولي او د هغو کسانو لاربښوونه یې کړې ده چې له هغوي نه یې د لاربښوونې خواهش کړے دے. که سړے په غېر جانبداره توګه او خلوص سره د اسلامي تاریخ مطالعه وکړي نو دا حقیقت پرې واضحه کیږي چې د خداے ګران رسول (ص) او د هغوي پاکو اهلبېتو (ع) تل د مسلمانانو د یووالي ، اتحاد او ورورولۍ لپاره تر اخیري حده کوششونه کړي دي او د رسول الله (ص) اهلبېتو (ع) هیڅکله د مسلمانانو په خلاف په جنګ کښې ورومبیتوب نه دے کړے.

همدا رنګ د حضرت علي (ع) فریاد نن هم د تاریخ په فضا کښې انګازې کوي چې فرمائي: وألزموا السواد الأعظم، فإنّ يد الله على الجماعة، وإيّاكم والفرقة، فإنّ الشاذّ من الناس للشيطان، كما أنّ الشاذّ من الغنم للذئب ...((په لازمي توګه له اسلامي ټولنې سره ملګري شئ ځکه چې د خداے پاک لاس تل له جماعت سره وي او له تفرقې نه ډډه وکړئ ځکه چې وړه ډله د شېطان نوړۍ کیږي لکه څنګه چې د ګډو وړه رمه د لیوۀ په نصیب کیږي)) (نهج البلاغه الصبحي الصالح ۱۴۸ رقم ۱۲۷

د نهج البلاغه په ۴۷ لیک کښې لولو چې حضرت علي (ع) فرمائي: وعليكم بالتواصل و التباذل وإيّاكم و التدابر و التقاطع ((د یووالي او پېوستون لپاره کوشش وکړئ یو بل ته معافي او بخښنه وکړئ او له یو بل نه له مخ اړولو او له یو بل سره د تعلق له پرې کولو څخه ډډه وکړئ.))

په دې کښې هيڅ شک نشته چې مونږ په يو داسې دور کښې ژوند کوو چې ټول دښمنان د اسلام د نابودۍ لپاره يو ځاے شوي دي او په تېره بيا په ايران کښې د اسلامي انقلاب له کاميابېدو نه پس او د دغه انقلاب د مشرانو لخوا د نړۍ د مسلمانانو د اتحاد لپاره د هلو ځلو له زياتېدو سره سم د اسلام دښمنانو چې مشري يې مکاره او ستره شېطانه امريکه کوي په اسلامي هېوادونو باندې د خپل تسلط د پېدا کولو او د ايران د اسلامي جمهوريت د بدنامولو او د ايران د ملت او نورو مسلمانو ملتونو ترمېنځ د اختلافاتو فاصلې او کرکې پېدا کولو په لټه کښې دي او له نړيوال ډګر نه د اسلام په ختمولو کښې يې له خپلو ټولو سياسي او اقتصادي، فوځي ، رسانه اي او جاسوسي وسائلو نه کار اخښتے او اخلي يې چې ‹‹ د تمدنونو جنګ ›› تر عنوان لاندې کتاب کښې د مشهور يهودي او سپيني ماڼۍ ستر نظريه پرداز او سټراټيجسټ نوې طرحه د دې مطلب تائيدونکې ده. او همدا نظريه د امريکې د سي آئي اے د يو مرستيال ډاکټر مائېکل برانټ نظريه چې په **A Plan to divis and desnoylte theology** يعنې ‹‹ د الهي مکتبونو د جدائۍ لپاره يوه نقشه ›› تر عنوان لاندې کتاب کښې راغلې ده وائي: ‹‹ هغه کسان چې له شيعه ؤ سره اختلافات لري پکار دي هغوي د شيعه ؤ په خلاف منظم او مضبوط کړې شي او د شيعه کافر کېدو ته دې پراختيا ورکړې شي او هغوي دې له ټولنې څخه جدا کړې شي او د هغوي په خلاف دې له نفرت نه ډک مواد وليکل شي ››

نو په دې بنياد په داسې يو وخت کښې له نورو ټولو وختونو نه زيات مسلمانان وحدت ته اړتيا لري

انګرېز سياستوال ګلېډستون له ۱۸۰۹ نه تر ۱۸۹۸ پورې د لېبرلانو مشر ؤ او څلور ځل د برطانيې وزيراعظمۍ ته رسېدلے ؤ وائي: ‹‹ تر هغه وخته چې قران د مسلمانانو په لاسو کښې وي يورپ نه شي کولې په شرق باندې تسلط پېدا کړي او نه د امنيت احساس کولې شي ›› (الاسلام علي مفترق الطريق ۳۹ مخ) همدا رنګ بن ګوريون هغه کس دے چې په صهيونېسټ رژيم باندې يې د ‹‹ اسرائيل ›› نوم کېښود او نهۀ ځل د صهيونېسټ رژيم وزيراعظمۍ ته ورسېد. هغۀ خپل ژوند صهيونېسټ رژيم ته وقف کړے ؤ. په ۱۹۴۸ کال کښې يې د فلسطين د نيولو لپاره د جنګ قوماندانې کوله هغه وائي: ‹‹ هغه څه چې مونږ يې په وحشت او ويره کښې اچولي يو چې دا ويره لرو چې په عربو نړۍ کښې

به بل محمد (ص) ظهور وکړي.(روزنامه الکفاح الاسلامي ۱۹۵۵ کال د نیسان میاشت دویمه اونۍ)

له دې هر څه نه بالا تر سره له دې چې د عیسائیانو یو مسلم اصل د یهودیانو په لاس د حضرت عیسي (ع) وژل کېدل دي او په هم دې وجه په شلو پېړیو کښې د هغوي تر مېنځ کینه او دښمني واکمنه وه خو د مسلمانانو په مقابل کښې د عیسائیانو او یهودیانو د یووالي او وحدت پېدا کولو لپاره د وېټیکن ښار حکومت په یوه رسمي اعلانیه کښې له دې اصل څخه د تېرېدو اعلان وکړ او یهودیان یې له دې جرم څخه مبرا کړل او د حېرانۍ خبره دا ده چې دا اعلانیه په ۱۹۷۳ کال کښې له مسلمانانو سره د اسرائیلو د جنګ په وختونو کښې جاري شوه. د دې لپاره چې ټول یهود او نصارا څواکونه د مسلمانانو په خلاف راغونډ کړي (مع رجال الفکر ۱ ټوک ۱۲۲ مخ)

ذکر شویو ټکو ته په پام سره د رسول اکرم (ص) دا وینا له نورو وختونو نه لا زیاته محسوسیږي چې فرمائي: من أصبح ولم يهتمّ بأمور المسلمين فليس بمسلم ((څوک چې په دې حال کښې سبا کړي چې د خپلو دیني ورونو د مشکلاتو په فکر کښې نه وي هغه مسلمان نه دے)) جوته ده چې په اوسني وخت کښې د هر ډول مشکوک حرکت چې د مسلمانانو ترمېنځ د تفرقې سبب ګرځي د اسلام په ګټه نه دے او د هر ډول بدې ردې او کنځل له دې مخکښې چې د مسلمانانو تر مېنځ وحدت او د مذهبونو ترمېنځ نزدېکت ته ګوزار ورکړي د اسلام د نوراني مکتب خبره په نړیواله سطح داغداره کوي او تعلیافته طبقه د اسلام د نوراني څېرې په حقله بدبینه کوي.

دلته باید په ډېر افسوس سره دا خبره په ډاګه کړو چې له کله نه زوړ استعمار انګرېز په اسلام کښې د وهابیت فتنه جوړه کړې ده له هغه وخت نه تر ننه پورې د مسلمانو فرقو ترمنېځ فقهي او تاریخي اختلافاتو او د هغوي ترمېنځ جنګ جګړو ته لمن وهل زیات شوي دي او دغه مذهبي عناصر چې ځان ته مسلمانان وائي د مسلمانانو ترمېنځ د تفرقې او بې اتفاقۍ اصلي عاملان دي او مسلمان ملت چې د اسلام له ژوند بخښونکو لارښوونو څخه په الهام اخېستلو سره یې وکړې شول د وحدت او یووالي په برکت د صلیبیانو او مغلو د درنو یرغلونو په وړاندې ټینګ اودریږي او ورسره مقابله وکړي خو په اومه پېړۍ کښې د وهابیت غوندې نظریو په څرګندیدو سره دغه وحدت او اتحاد مات شو او د دغې تکفیري ډلې د بدعت او شرک په ناروا تورونو او فتوو سره د مسلمانانو

کوټلو صفونو ته سخت ګوزارونه ورکړل او د دین د بزرګانو د اثارو په ویجاړولو او د مسلمانانو په ذهنونو کښې یې د انبیاء کرامو او اولیاء عظامو د مقام په کمولو سره د لویدیځ د سپېرۀ استعمار او د اسلام د ازلي دښمنانو خدمت وکړ.

او اوس دښمن حتی زمونږ پښتونخوا ته د فتنې او ورور وژلو اور راوړے دے او له اسلام او د اسلام له بزرګانو او اولیاء کرامو سره د پښتنو د بې کچې مینې د ختمولو او د اسلام د بدنامولو لپاره یې داسې عناصر روزلي او فعال کړي دي چې اسلام په ډېره بدرنګه شکل کښې وړاندې کوي په خاصه توګه پښتنو مسلمانانو ته پکار دي چې د مسلمانانو په جامه کښې دغه اسلام بدناموونکي عناصر اوپېژني او له ټولو اسلامي فرقو سره د تعلق لرونکو پښتنو ذمه واري ده چې په عین حال کښې چې په کلام، فقه وغېره کښې په خپلو کښې اختلاف لري د هغوي زیاترو مشترکاتو په بنیاد چې یې په مېنځ کښې موجود دي پکار دي د اسلام د سختو دښمنانو په مقابل کښې یو بل ته د وروروليۍ لاسونه ورکړي او یو واحد محاذ جوړ کړي او په خپل اتحاد او یووالي سره د نړیوال استکبار او د مسلمانانو په صفونو کښې د هغوي د دغو ګوډاګیو دسیسې ناکامې کړي. په ټوله نړۍ کښې د امن، سکون، انساني ودې او معرفت او په خاصه توګه د مسلمانانو او په تېره بیا د پښتنو مسلمانانو د یووالي، وروروليۍ او بېدارۍ په امید.

★★★★★